

Vážená pani predsedníčka,

Dovoľujem si Vás oboznámiť s tým, že na našej klinike už po druhýkrát liečime Dr. Kooijmana, ktorý sa na Vás odvoláva a tvrdí, že sa voláte Panovačná. Tvrdí toho viac a väčšinou je s ním ťažká komunikácia. S ohľadom na jeho vážny stav a rozsiahle delírium som sa rozhodol osloviť Vás s prosbou.

Jedná sa totiž o to, že účasť na Vašich kvalifikačných stretnutiach v scrabble nášmu pacientovi neprospieva. Najnovšiu neurózu mu spôsobil júnový turnaj v Nitre a množstvo a charakter cien, ktoré na ňom obdržal. Prosíme Vás o prijatie príslušných opatrení, keďže ho nemôžeme hospitalizovať a liečiť po každom turnaji.

S pozdravom,

Dr. Spielmann

GUJ

Predná hora, jún 2016

Dr. Johann Spielmann zaparkoval pred odvykacou klinikou a spokojne sa pozrel na svoje nové auto. Takú Audinu osmičku nemá každý. Ale za takú prácu má na také luxusné auto priam nárok. Už pohľad na také auto je zaslúženým relaxom, pričom rovnaký názor zdieľajú s ním viacerí jeho kolegovia. Lebo to jediné je výhodou tejto práce: čím viac pijú a fetujú ich pacienti, tým krajšie a luxusnejšie auto si môžu dovoliť.

Sestrička na recepcii ho privítala s veselým úsmevom. – Ahoj Janko!
Nikto ho nikdy nevolal Johann, príliš nemecké meno. – Ahoj, Marta, ako sa máme?
Mal by som aj ju niekedy povoziť na novom aute, pomyslel si psychiater, vyzerá dosť chutne.

V zasadačke už sedela vedúca kliniky a niekoľko iných lekárov. Dr. Spielmann si prisadol a počúval, ako jeho kolegovia preberajú jednotlivé prípady. Myšlienka na Martu v aute ho rozptýlila. Zrazu ho niečo vytrhlo zo sladkej fantázie. Kojman.

– Čo si povedal, pán kolega?

– Máme tu nejakého Kojmana. Zrejme Nemeč s takým menom. To je také meno, ako aj vy máte. Stále nadáva a v delíriu občas zakričí: chuj.

– Povedz rýchlo, je to vyšší tučnejší päťdesiatnik s nespokojným výrazom?

– Áno, prečo. Poznáte ho?

– Poznám. Je to Holanďan. Ty si tu ešte nepracoval, keď ho vlni na Vianoce dovezli fízli. Asi z Partizánskeho alebo stadiaľ odniekiaľ. Hlupáci. Nevolá sa Kojman, ale Kooijman. O, o, i, j, zapamätaj si. A okamžite oprav jeho priezvisko v počítačovom systéme.

– Dobre, poviem Martuške.

– Nie!!! Bež, sám to hneď oprav, nevieš, aký je ten blázon háklivý na to, že každý zle píše jeho priezvisko.

Vedúca kliniky súhlasila s krátkou prestávkou. Kolega vyšiel na recepciu opraviť meno pacienta a dr. Spielmann odskočil k sebe do ordinácie a niekoľkými pohárkami si opravil svoju náladu.

O pár minút boli lekári opäť v zasadačke, všetci podozrivo živší.

– Ten Holanďan má najčudnejšiu závislosť, ktorú som doteraz liečil, – vystúpil Spielmann, – a uvádzam to aj v článku do nášho odborného časopisu.

- No, až taká čudná závislosť to nie je, – oponoval mu kolega Chytil, – ved' ňou trpí väčšina ľudí v tejto krajine.
- Čo? – zakričal dr. Spielmann, – to hádam nie? Dúfam, že nevypukla epidémia podobných prípadov?
- Dr. Spielmann zbledol. To nemôže byť. Jeden taký idiot stačí. Nemôžeme predsa pozatvárať celé obyvateľstvo, ktoré zbiera tieto m..., ani to už nechcem vysloviť. Nie, to nie.
- Ozaj nerozumiem, v čom by ten cudzinec bol výnimkou. Správa sa v podstate presne tak ako my Slováci, pokračoval Chytil.
- Tomu neverím, vari sú tu aj iní s jeho odchýlkou?
- Určite, sám vieš, koľko ľudí tu chľasce. –
- O čom hovoríš? Ved' tento zbiera magnetky!

Chytil sa začudovane pozrel na kolegu Spielmanna. Bol mladý a na začiatku svojej kariéry, na tejto klinike sa zamestnal z núdze. Už počul, že táto práca zanecháva svoje stopy aj na lekároch, ale čo tento Spielman trepe o magnetkách, to ešte ozaj nepočul. Musí sa urýchlene uchádzať o inú prácu. Preč z tejto kliniky, kde šibe nielen pacientom, ale aj lekárom.

- No, neviem, o čom hovoríš, ale toho Kojmana, pardon, Kooijmana sem včera dovezli totálne ožratého.
- Na ústach dr. Spielmanna sa objavil nervózny tik. – Ožratého? Nemal magnetky so sebou magnetky?
- Nie, naozaj neviem, o čom hovoríte. Bol opitý, to je všetko.
- A na čo ho chcete liečiť?
- Predsa na alkoholizmus. S liečbou začneme zajtra.

Porada sa skončila a dr. Spielmann sa utiahol do svojej kancelárie. Lahol si na gauč pre pacientov a zatvoril oči. Prečo sa ten hlupák vrátil, prečo začal piť? Premietal si celý príbeh minulej liečby. Nebola to vlastne liečba, lebo — ako sa dá liečiť závislosť od magnetiek? Hoci ho chceli vtedy obratom prepustiť, nakoniec si ho cez sviatky predsa len nechali, nech aspoň jeho príbuzní majú pokojné sviatky. Potom ho Dr. Spielmann osobne odprevadil na autobusovú zástavku a osobne mu kúpil lístok do Banskej Bystrice. Istota je istota a preč je preč.

Na príjme mu sestrička podala spis holandského pacienta. Zbežne ho prelistoval a zamieril k izbe, v ktorej ležal Kooijman. Magnetkár bol priviazaný o posteľ a bezprizorne hľadel do stropu.

- Dobrý deň, pán Kooijman.
 - Trhni si. Čo tu robíte?
 - Ja? Čo tu robím? Ved' tu pracujem. Ste v nemocnici.
 - Zase? Prečo som zase v nemocnici? Stratili ste rozum? Toto je totalitný štát alebo čo, že normálny občan sa hocikedy ocitne v nemocnici?
 - No, nie je to úplne tak. Vraj ste prestali zbierať magnetky, ale začali ste piť. – To je čo za somarina? Samozrejme, že stále zbieram magnetky. Nemôžem za to. A moja žena ma minule zobrala na turnaj do Nitry. A tam som ich hneď zbadal. Guje.
 - Prosím, nenadávejte, pán Kooijman.
 - Ja nenadávam, neviete, čo je guj? Síce, minule ste nevedeli ani to, ako sa píše moje meno. Aj to vám trvalo, kým ste to pochopili.
 - Nehnevajte sa, ale dávajte si pozor na jazyk.
 - To robím celý život, som jazykovedec. A pozrite, kde som skončil.
 - Radšej mi povedzte, kedy a prečo ste začal piť.
 - To oni sú na vine z toho klubu.
 - Kto sú oni?
 - Z toho klubu, s tými turnajmi scrabble.
 - Nerozumiem, čo má scrabble spoločné s pitím.
 - Nečudujem sa, ani minule ste neboli obzvlášť bystrý. Stále pijete?
- Doktor Spielmann tresol zdravotnou kartou o posteľ. – Čo si to dovoľujete? Som váš lekár, správajte sa ku mne slušne!

- A čo vám robím? Minule ste ma dali do kazajky, teraz mám všade remence. Nechcete mi ešte aj zalepiť ústa?
- Poviete mi konečne, ako ste začali s alkoholom?
- To som vám už povedal, to tí z toho klubu.
- To si neviem predstaviť. To vás oni nútia piť?
- Ale kde! Oni majú na to šikovnejšie triky. Začali ma obdarúvať alkoholom.
- Prečo preboha?
- To ja neviem. Začali mi dávať alkohol za všetko možné. Iste to tá panovačná vybavila. Tá tam diriguje a rozkazuje všetkým.
- Nepreháňate?
- Preháňal som už niekedy? Myslíte si, že som hlúpy? Že som si nevšimol, že ste ma vtedy tlačili do toho autobusu do Banskej Bystrice, a kúpili ste mi lístok len tam? Nezaujímalo Vás, ako sa dostanem ďalej do Lučenca. Musel som prespať na lavičke. Krásne Vianoce! Vďaka. Nebojte sa, ešte sa raz revanšujem, môj deň príde.
- Nevyhrážajte sa mi. Nevedel som, že nebývate v Banskej Bystrici, mrzí ma to. No, a ako to bolo ďalej?
- Hej, iste vás to mrzí, to je to, čo som si na vás prvé všimol.
- Dr. Spielmann si utrel kvapky potu z tváre a niečo zapísal do spisu.
- Dobre, bol som v Nitre na turnaji. Všade guje.
- Pán Kooijman, zase začínate?
- Nezačínam zase, opisujem vám len, ako to bolo.
- Guje tam ale iste neboli.
- Guje tam boli. Ten turnaj mal začať o deviatej, museli sme vstať už o piatej a dať si kávu. To bol aj dobrý nápad, lebo kávu sme po ceste už nedostali.
- Mali ste sa zastaviť na čerpacej stanici.
- Naozaj? Koľko ste z toho vypili cez obed, pán doktor? Myslíte, že nás nenapadlo zastaviť na čerpacej stanici?
- Dobre, dobre.
- Zastavili sme najprv na benzínke za Zvolenom, ale tam bolo niekoľko autobusov s poľovníkmi, tak sme išli na najbližšiu. Viete, tam je taká krásna nová, pred Nitrou. A hádajte, čo sa tam stalo?
- Dr. Spielmann sa uškrnul. Hlupák, ten Holanďan. Nemá ich všetky pokope. – Predpokladám, že na benzínke nemali kávu.
- Hm, to je zaujímavé. Máte svoje svetlé chvíle. Skutočne tam nemali kávu.
- Prosím, pán Kooijman, samozrejme že na benzínke majú kávu, veď z toho žijú.
- Majú, ale oni nemali, chlapec za pultom povedal, že sa im práve pokazil stroj. Poslal som ženu do vedľajšej časti, kde sú automaty, ale automat len vychrlil meter pary, našťastie predtým, ako sa ho dotkla. Jedna zo žien čakajúcich na záchod jej povedala, že aj tento automat je pokazený.

Dr. Spielmann sa zasmial. Všetci alkoholici sú rovnakí, všetci vymýšľajú. – Tak tam nemali kávu, haha, pokračujte.

– Nemali, myslíte si asi, že klamem, čo?

– Nie, vôbec, pokračujte.

– Keď sme prišli do Nitry, boli sme už úplne vyčerpaní z toho skorého vstávania. Turnaj bol vo veľkej budove na poschodí. Už tam boli všetci. Aj guje.

Dr. Spielmann si podráždene urobil poznámku v spise. – Tak všetci tam boli, a potom?

– Potom nič. Všade hráči, guje, koláče, ovocie, minerálky a chľast. Tá panovačná tam bola, aj nejakí iní vedúci. Behali celý deň. On sa staral o guje, ona pripravovala fľašky alkoholu. Hotový doping! Dávali pozor, aby nikto z nás neušiel. Stále kontrolovali dvere.

– A potom?

– Potom sme začali hrať. Vlastne nie. Najprv tí iní vedúci nám povedali, že tam popoludní majú svadbu a že máme rýchlo hrať. Nerozumel som, prečo. Keď sa chcú zobrať a všetko jedlo a ostatné je už pripravené, načo sa máme tak ponáhľať? Až na konci dňa nám prezradili, že nie oni sa idú brať, ale

niekto iný. No, to mohli povedať hneď ráno, nie? Aj tak vyzerali, že sú už zobratí, tak načo by sa išli ešte raz? Povedal som to aj svojej žene, ale tá mi hneď uštedrila buchnúť do chrbta.

Kooijman si cez slamku odsal trochu vody z plastovej nádoby, čo sa hompálala nad ním a pokračoval:

– Bol to čudný turnaj. Už som vám povedal, že tí ľudia sú zvláštni, ale tentokrát sa správali ešte čudnejšie, ako inokedy.

– Prečo?

– Pamätáte sa, že ste sa ma vtedy v zime spýtali, či som už vyhral pohár?

– Áno, niečo sa mi marí.

– To je od toho pitia, potom človek zabúda, nerobte si z toho nič.

– Pán Kooijman, prestaňte!

– Ja nič. Predstavte si, že som tentokrát vyhral pohár.

Dr. Spielmann si poznačil, že pacient má aj halucinácie. Bude musieť zvýšiť dávky liekov. – Iste, pán Kooijman.

– Neveríte mi, čo? Už ani sám si nie som istý, ale hej, naozaj som vyhral pohár.

– Skončili ste na prvom mieste?

– Nie, bolo to ešte absurdnejšie. Ani sme ešte nehrali, a už ma volali dopredu a slávnostne mi odovzdali pohár. No, vlastne nie oni, ale tá, viete kto, už som ju viackrát spomenul.

– Hej, viem, tá Panovačná.

– Presne, dobre ste si to zapamätali, pán doktor. Tak mi dala ten pohár. Cítil som sa fantasticky. Všetci mi tliekali. Povedal som si, ako skoro dnes končíme. Schytil som ženu za ruku, že teda pôjdeme a vykročil som sa k dverám. Ale tie sa nedali otvoriť, o to sa postarali tí iní vedúci. Prikázali nám, aby sme si sadli. Nechápal som, prečo som potom ten pohár dostal. Ostatní sa ale tvárili, ako keby to bolo normálne. Možno zmenili pravidlá, a odteraz budú dávať poháre na začiatku dňa a potom ešte raz na konci dňa, čo ja viem. Nakoniec sme odohrali aj tento turnaj.

Dr. Spielmann vstal. Svojmu pacientovi povedal, že na dnes to stačilo. Vrátil sa k sebe do ordinácie a obslúžil sa z vlastnej domácej tvorby. Potom si sadol a zatvoril oči. Keď sa o dvadsať minút zobudil, vedel, čo urobí. Vstal a išiel k pacientke na oddelení drogových závislých. – Dobrý deň, Erika, ako sa máme dnes?

– Dobre, pán doktor.

– Vidím to tak, že si skoro vyliečená, onedlho ťa môžeme pustiť domov.

– To som rada.

– Erika, rozprávali ste mi, ako ste začali užívať hašiš. To bolo v Holandsku. Pracovali ste tam ako prostitútka. Vraj ste tam stretli toho Holanďana, ktorého sem včera dovezli.

– Áno, poznám ho.

– Chodil k vám? - Obočie dr. Spielmanna sa zvedavo nadvihlo.

– No, nechodil, ale viackrát sme sa stretli.

– Robili ste aj eskort?

– Nie, nič také. Zatkla nás holandská polícia a tam bol aj tento váš.

– Aj jeho zatkla?

– Nie, on je tlmočník.

– Jaj, to som zabudol. Povedal mi, že je prekladateľ a že prekladá niečo, už neviem čo, niečo nezaujímavé. Tak aj tlmočí?

– Áno, viackrát na polícii pre mňa tlmočil. Tlmočil aj pre Rusky a Ukrajinky.

– Dobre, tak mi povedzte niečo, potreboval by som preložiť niečo z holandčiny.

– No, ja poznám hlavne pojmy z môjho fachu...

– Chápem. Možno aj toto je z vášho fachu, guj.

– Ale nie, to znamená dobré. Napríklad Holanďania sa takto zdravia: Gujedach.

– Aha, teraz je mi to jasné. Asi. Ďakujem vám, Erika.

Na druhý vyzeral holandský pacient o niečo lepšie.

– Dobrý deň, pán Kooijman.

- Prestaň s tým dobrý deň. Radšej mi odopni tie remence.
- Nemôžem.
- Prečo nie? To je menej zložité ako opraviť moje meno v počítači. Skús ma oslobodiť.
- Nemôžem, ešte ste mi nedopovedali o tom turnaji.
- A potom ma pustíte?
- Možno.
- Tak dobre. Hral som s tými ľuďmi ako predtým. To bolo niečo neuveriteľné. Na mieste vymýšľali neexistujúce slová, ako keby práve to bola ich životná úloha. Alebo to možno zapríčinili guje.
- Čo?
- Vymýšľali slovesá s neexistujúcimi predponami, z genitívu mužského rodu si robili ženské genitálie, bez problémov vynechávali dĺžne. Vyzeralo to, ako keby priamo na mieste tvorili slovenské esperanto. Jedna ma s takým neexistujúcim slovom aj nabila. Vrchol drzosti však bol, keď moja vlastná žena vyložila nejaké slovo v jednotnom čísle. A keď som z toho urobil množné číslo, podala námietku, že je nespisovné. Viete si to predstaviť? Bol som v šoku. To nemyslíš vážne, dúfam... som jej povedal. Okamžite stiahni svoju námietku, lebo vstanem a idem preč. Zabralo to.

Dr. Spielmann si utrel okuliare. Neveriacky pokýval hlavou, ani on nechápal, ako to mohla urobiť.

- Vy si možno myslíte, že ja som čudný, ale ubezpečujem vás, že na takom turnaji sú práve tí druhí úplne odtrhnutí od reálneho sveta.
- Napríklad?
- Počas turnaja si zrazu tá prísna vedúca vyžiadala slovo. Viacerí hráči jej hneď ponúkli nejaké slová, ale boli vedľa. Ona sama chcela niečo povedať. „Milí hráči“, začala, „na telefóne mám dcéru našej spoluhráčky Dobroslavy, a Dobroslave odkazuje, že „Bingo, je to chlapec!“ V sále sa všetci s veľkým úsmevom obzreli na Dobroslavu. Tá sedela sústredene nad hrou a povedala: „Chlapec, áno, c, h, l, a, p, e, c, áno sedem písmen, bingo. Dobre, ale povedz jej, nech už neruší. Ja som práve vyložila v tejto hre dve bingá a s väčšou hodnotou. Spýtaj sa jej, či nemá lepší nápad.“– Chápete, pani sa práve stala starou matkou, a ani si to neuvedomila. Tak zanieťene hrala.
- To je ozaj silný oriešok, - povedal dr. Spielmann, trochu neveriacky a trochu netrpelivo.
- Hovorím vám, doktor, že títo ľudia všetko obetujú pre tú hru. Aj zdravý rozum. To vlastne aj vysvetľuje aj guje.
- Ozaj ma štvete, pán Kooijman. Od Vás čakám slušnejšie vyjadrovanie.
- Odo mňa? Ved' oni to vymysleli.
- Čo vymysleli?
- No, tie geneticky upravené jahody. Tí, čo organizovali ten turnaj mali na všetko svoje triky. Ona rozptyľovala pozornosť hráčov tak, že rozprávala sa akože s každým. A medzitým ten jej manžel pripravoval tie guje, špeciálne zamrazené jahody v nejakých čínskych nádobách. On ich rozmrazoval v mikrovlnke, zatiaľ čo jeho žena vytiahla malé fľaštičky s vodkou a ginom a popridávala ich k cenám za turnaj. Všetci sa na ňu pozerali, ale ja som si všimol jeho. Tie guje totiž voňali tvarohom. Keď som mu povedal, že cítim tvaroh, rýchlo vytiahol tvarohové štrúdle a povedal, že cítim tie. Ale mňa nikto neoklame, to neboli normálne jahody.
- Dobre, dobre.– Dr. Spielmann si poznačil, že Holanďan stratil posledné spojítka s reálnym svetom. Musím sa poradiť s niekým, lebo čo je veľa, to je veľa. Asi si ho necháme.
- Keď sme dohrali, opäť začali rozdávať poháre. Ťažko som tomu rozumel. Najprv ráno, a popoludní zase. Potom kdesi dole na prízemí začali hrať, ja že nám, ale nie. Zvonka bolo počuť rinčanie tanierov. To asi tí novomanželia už boli ožratí, začali taniere aj zametať. Bol hluk, nerozumel som všetko, len zrazu počujem zase svoje meno, zase ma vedúci volajú dopredu a dávajú mi fľašu Metaxy. Poďakoval som a pozeral som sa zase na tých upratujúcich novomanželov. O chvíľu zase počujem svoje meno a už mi zas strkajú do ruky nejaký chľast, vraj domácu pálenku. A potom ešte jednu takú malú fľašku. Hotové Vianoce!
- Vy máte asi radi Vianoce, však?
- Nie. Odvtedy, ako ste ma tu trápili v tom stredovekom korzete, a to ešte cez Vianoce, už nie.
- To bolo všetko?

– Neskáčte mi stále do reči. Najprv ma roky trápili s tými magnetkami, a potom zmenili svoju taktiku. Guje a alkohol. Tak som začal piť. Čo som mal robiť. Človek je zvedavý, ako chutí taká Metaxa a taká domáca pálenka, že z mirabeliek. Poviem Vám, chutí to práma.

Dr. Spielmann počul toho na dnes dosť. Pacient je mimo záchrany. To si pomyslel, aj zapísal do zošita a odišiel. Na chodbe ho zastavila vedúca kliniky. – Aká je perspektíva?

–Nulová. Necháme si ho.